

Rani Nolsøe, Frændir:

BERLIN-múrurinn fall, men vit laða nýggjar múrar

Tónleikabólkurin Frændir hava vitjað aftur í Føroyum. Teir hava spælt í Klaksvík um vikuskiftið og seinasta hóskvöld høvdu teir konsert í Norðurlandahúsinum.

Frændir er ein vælumtókturn bólkur í Føroyum. Hóskvöldið var stóra hollin í Norðurlandahúsinum fullsett og Frændir dregur eins nógv fólk og eitt nú Kári Petersen.

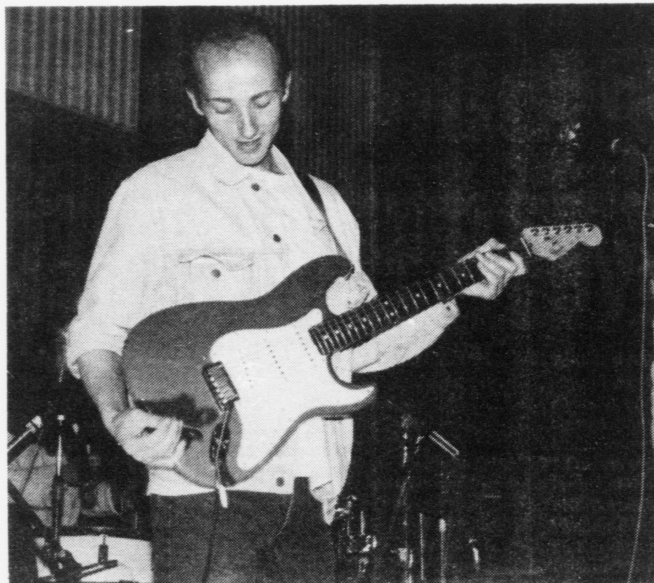
Tá Frændir komu fram fyrst í áttatiárunum var innihaldið í tekstunum rættuliga politiskt. Hetta er broytt eitt sindur seinni árin, meira pláss er givið fyri romantikki, tó tað samfelagsliga hevur framvegis teirra áhuga.

Ein sang eg hefti serliga við hóskvöldið áæt Europa. Hendan hevði Rani Nolsøe skrivað og hann er ofta ein finur tónasmiður og sangskrivari. Sangurin Europa fekk meg at stoðga á og hugsa eina løtu

Rani greiddi frá stóru broytingunum í Europa seinastu trý árin.

–Berlinmúrurinn er fallin, hesin múrur, sum hevur staðið sum nakað ræðuligt fyri mær ta eg havi livað. Nú eftir stuttari tíð er hann horvin. Tað er so skjótt at gloyma og eg hugsaði, at skrivaði eg ikki ein sang um múrin, so kanska gloymdi eg tað hann stóð fyri. Tað hendur so nógv í Europa í dag, serliga í Týsklandi og spurningurin er, um vit ikki eru við at laða nýggjar múrar inni í okkum sjálvum. Her hugsi eg um rasismuna og nazismuna sum blómar í løtuni, segði Rani Nolsøe, áðrenn Europa varð framfördur. Ein vakur og sigandi sangur.

Frændur er ein væl samanspældur bólkur og grundstamman í bólkinum, teir triggir Rani, Steintór og Eyðun mynda allir bólkin útfir. Teir smíða síni egnu lög. Men teir standa fram sum einstaklingar í bólkinum. Eyðun hevur sín hátt at gera sangir, á sama hátt Steintór og Rani. Teirra sangir líkjast ikki, men sum góðir frændir ber

tað teimum til at fáa sín boðskap fram í tónleikabólkinum Frændir. Og teimum sum dáma rock, romantik og fólkatónleik, tey fáa hendan við at lurta eftir Frændum.

Eitt annað eg fróddist yvir hóskvöldið var hvussu nógvan frumkendan føroyskan tónleik vit eiga í dag. Fleiri av lögnum hjá Frændum eru í dag eins væl kend millum mannað sum "Í Gøtu ein dag" og aðrir slagargar úr Songbók Føroya Fólks. Í

seksstíurinum blómaðu norskur og enskur tónleikur millum ungdomin, í sjeýtiti mest enskur. Í áttatiárunum og nú hevur føroyskur tónleikur fingið rúmt pláss og tað er at fegnast um og hesum kunnu vit millum annað takka Frændum fyri. Og tá eg sigi millum ungdomin, so er tað dekan og nógv avgjørt á konsertini hóskvöldið sóust eisini fleiri tilkomin, vaksnin og eldri fólk.

Jústinus Eidesgaard

Lesarabrøv

Landsbankastjórin veit

Limirir í fakfeløgnum eru fyri lønarniðurskurði og nevndirnar ímóti, heldur landsbankastjórin, sum mælir til fólkaatkvøðu um lønarlækking. Skal fólkaatkvøða vera um eina lønarlækkingarlóg, sum setur gjørdar sáttmálaavtalur til viks, so kann fólkaatkvøða eins væl samstundis vera um eina afturvirkandi ábyrgdarlóg, so politiska og búskaparliga uppdringarárbeidd kann byrja. Løgfrøðiliga er eingin munur.

Leygardagin 17. oktober segði Sigurð Poulsen landsbankastjórin seg ivast í, um nevndirnar í fakfeløgnum hava limirnar aftan fyri seg í mótsøðuni móti lønarniðurskurði. Orðini hjá Sigurði Poulsen fullu í tíðindasendingini á mídgegi, har útvarpsmaðurin í samrøðu vísti til fimmdaga verkfallið hjá Starvsmannafelagnum móti tvungnari frígongum, sum var endað kvöldið fyri.

Sigurð Poulsen segði ikki beinleiðis, um hann sjálvur er fyri lønarniðurskurði ella ikki. Men er hann fyri, so er tað neyvan sum búskaparfrøðingur. Annars skilja vit væl stóðu landsbankastjórans, um hann verður noyddur at bera fólk ein politiskan boðskap úr Tinganesi.

Í svarinum frá landsbankastjóranum er tann niðurstøða innbygd, at meiriluti skal vera millum limirnar í fakfeløgnum um fyri lønarniðurskurði, meðan nevndirnar eru ímóti. Vit kunnu bert svara fyri Starvsmannafelagið og siga, at Sigurð Poulsen hevur ikki verið hjá nevndini og spurt seg fyri, hvørja stóðu hon hevur til lønarniðurskurð. Nevndin veit heldur einki um, at landsbankastjórin hevur gjørt nakrar meiningakanningar millum limir Starvsmannafelagsins um spurningin.

Men áðrenn landsbankastjórin fer at seta kilar millum fakfelagslimir og nevndir teirra, kundi hann kanska svara uppá, um fakfeløgin fara at verða eftirsýrd. Er ætlanin ikki at seta allar undirskrivaðar og galdandi sáttmálar til viks og lóggeva um lønarlækking.

Fólkaatkvøða um teir spurningar

Landsbankastjórin mælti í útvarpsamrøðuni til at halda fólkaatkvøðu, áðrenn lótingið samtykkir lógina um lønarlækking. Fólkid skal spyrjast, men ikki tey, sum lønarlækkingin rakar. Um hetta slagid av fólkastryki skal til fyri at fáa lógina um lønarniðurskurð samtykta, so skal ein spurningur setast aftur við somu fólka-

atkvøðu: Skal lóggáva fremjast, sum dregur tey til svars, ið hava staðið aftan fyri figgarliga og búskaparliga ábyrgdarloysið, sum Føroya fólk nú skal gjalda fyri. Eingin munur er á hesum spurninginum og hinum, sum ger, at annar skal til fólkaatkvøðu og hin ikki.

Eingin munur er á seta undirskrivaðar sáttmálar til viks við lóggávu um lønarniðurskurð og á samtykkja eina lóg við afturvirkandi kraft um ábyrgd teirra, sum hava skapt sjálvstundarlagið fyri lønarniðurskurði. Og grundarlagið er, sum øllum kunnugt, tann dungin av politiskum og búskaparligum órøddi, sum hevur koyt alt samfelagið um koll. So einki er meira náttúrligt enn at halda fólkaatkvøðu um hesar báðar spurningar samstundis.

Eitt skinn og annað

Skattgjalдарunum verður í hesum døgum álagað at gjalda 500 milliónir krónur fyri at endurreisa Sjóvinnubankan. Men hjá teimum, sum skulu leggja rygg til hesa endurreisn, er eingin vón. Bert útlit til at noyðast frá húsi og heimi, tí niðurskorna lønin við lóg røkkur ikki til rentur og avdráttir. Soleiðis er stóðan hjá teimum, sum skylda. Har er eingin vinningur at hóma. Men

hvussu við teimum, sum eiga. Jú, tey sleppa framvegis undan at gjalda inntøkuskatt av rentuvinninginum. Tey, sum eiga, skulu ikki bera byrðarnar. Bert tey, sum hava verið noydd at seta seg í skuld fyri at hava tak yvir høvðið. Tann spurningin fekk landsbankastjórin ikki í útvarpsamrøðuni.

Men tað hevur ivaleyst heldur ongan áhuga, at tey flestu nú verða skrødd úr skinninum, fyri at tey fáu kunnu bjarga sín um. Vit skulu hava eina lóg um lønarniðurskurð, sum í sama viðfangi ger av við grundlógartreygjað rættindi. Samstund-

is eru arbeiðsfríar rentuinn-tøkur nærum skattafríar, og við lóg er tryggjað, at rentuinn-tøkur ikki verða skattaðar sum vanlig inntøka. Tað skulu tey góðtaka, sum við lóggvnum lønarniðurskurði missa møguleikan fyri at livjarga sær og sínum. Var landsbankastjórin spurður, hevði hann svarað, at rentuskatturin er ein politiskur spurningur. Men hvussu so við lønarniðurskurðinum?

Landsbankastjórin hevði sambært útvarpsamrøðuni gjørt sær greitt, at við einum lønarniðurskurði uppá 15 prosent hava fólk ikki fyri rentur

og avdráttir. Ráð hansara vóru, at fólk gjørdur avtalur við peningastovnamar um at umfígga lán. Landsbankastjórin hevði ivaleyst, sum stóðan er, gjørt størstu nyttuna fyri sína lön, um hann tók ráðini við sær og fór saman við øllum teimum fólki um peningastovnamar, sum skulu umfígga síni lán.

Hvussu við teimum, sum longu hava umfíggað. Umfígging kann merkja, at fólk ikki sleppa av við skuldina. Í stáin skulu tey dragast við hana í eitt upp aftur longri tíðarskeið enn áður avrátt. Og hvussu langt tola peningastovnamar sjálvir at ganga. Spurningurin er, um munurin er so stórur á figgarligum bráðdeyða við uppsøgn og seigpining við lønarniðurskurði. Eru einans hesir báðir møguleikar, verður endin hin sami.

Nevndin í
Starvsmannafelagnum

stýrtaer

Spæl ikki
við lívið!

